

Θέμα Διαλόγου

«ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ –ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ»

Συντονίστριες: Μαρία Καγιαβή και Χρύσα Μάνθου

Θέματα για συζήτηση: [Μπορείτε να συμμετάσχετε, στέλνοντας απόψεις, προτάσεις, καλές πρακτικές που έχετε πραγματοποιήσει ή σχόλιά σας επάνω σε άλλα αναρτημένα κείμενα στο Forum Διαλόγου]

- Τι σημαίνει για σας ως εκπαιδευτή ενηλίκων ή εκπαιδευτικό γενικά "σχετίζομαι με τον εκπαιδευόμενο ή το μαθητή στην εκπαιδευτική πρακτική;" Τι προϋποθέτει αυτό;
- Πως διαχειρίζεστε το θέμα σχέσεων με τους μαθητές σας στην ομάδα -τάξη σας. Πως υποκινείται το ενδιαφέρον τους για να γίνουν δημιουργικοί και κριτικά στοχαζόμενοι;
- Θυμηθείτε και περιγράψτε από την προσωπική σας εμπειρία μία κατάσταση όπου οι σχέσεις αλληλεπίδρασής σας με τους μαθητές διευκόλυναν σε μια πιο αποτελεσματική μαθησιακή διαδικασία. Πως βιώσατε αυτή την εμπειρία;

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΕΤΕ ΕΙΝΑΙ:

1. Απόκτηση Κωδικού Χρήστη

Το Forum Διαλόγου του Δικτύου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους χρήστες να συμμετέχουν ελεύθερα στο διάλογο που διεξάγεται ανά θεματική. Εάν θέλετε να αναρτηθεί ένα κείμενό σας, και εφόσον αυτό θέλετε να γίνεται με το όνομά σας, θα πρέπει να συμπληρώσετε τα στοιχεία σας στο παρακάτω link, ώστε να σας αποσταλούν προσωπικοί κωδικοί.

Συμπληρώνετε τα στοιχεία σας εδώ:

https://docs.google.com/forms/d/1vyFYrKoz7ptRLaNyWyrUPSN44odZZ80vZRrbmHlyZXc/viewform?usp=send_form (πατάτε επάνω ή κάνετε copy-paste)

Αν επιθυμείτε να αναρτηθεί το κείμενό σας ανώνυμα, τότε εισάγετε τους παρακάτω κωδικούς:

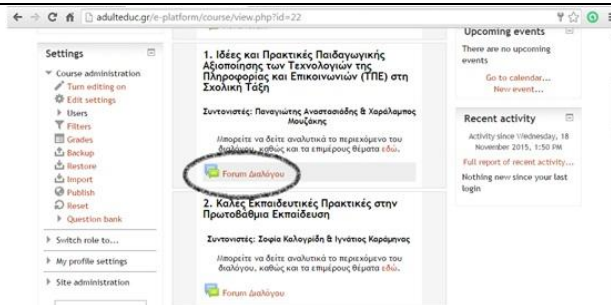
Username: dialogos

Password: dialogos001

Παρόλα αυτά, αν από τους διαχειριστές του διαλόγου κρίνεται ότι το κείμενό σας δεν σχετίζεται με τη θεματική, θα αφαιρείται.

2. Είσοδος στο Forum Διαλόγου

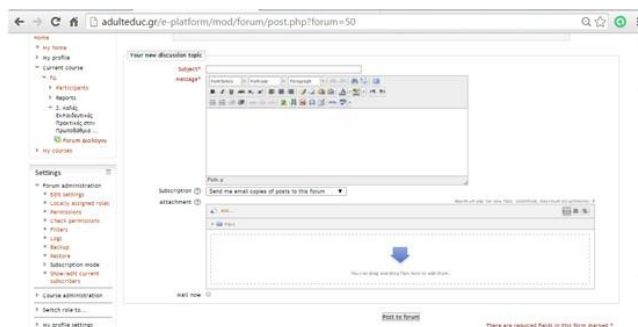
Εισέρχεσθε στο <http://adulteduc.gr/e-platform/login/index.php> , εισάγετε τους κωδικούς σας, επιλέγετε το **Forum Διαλόγου Δικτύου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών**, εντοπίζετε το θέμα που σας ενδιαφέρει και μπαίνετε στο **Forum Διαλόγου**.

3. Εάν επιθυμείτε να αναρτηθεί κείμενό σας

α. **Εάν** το κείμενό σας αποτελεί πρωτότυπη έκφραση άποψης, πρόταση ή παρουσίαση καλής πρακτικής σας:

- Επιλέγετε **Add a discussion topic/ Προσθέστε θέμα συζήτησης**, πληκτρολογείτε το θέμα στο πεδίο **Subject/Θέμα**, πληκτρολογείτε το σχόλιό σας ή αναρτάτε το κείμενο σας στο πεδίο **Message/ Μήνυμα** και επιλέγετε **Post to forum/ Ανάρτηση στο forum**.

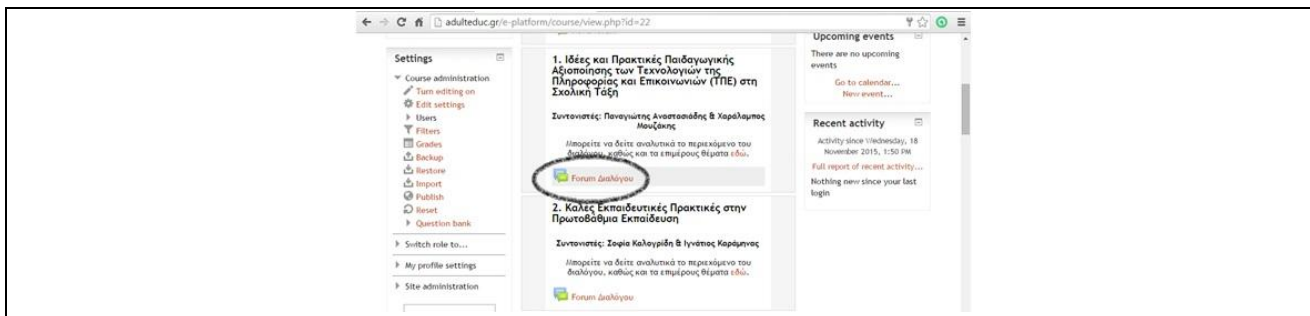

β. **Εάν** το κείμενό σας αποτελεί σχόλιο επάνω σε άλλο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο Forum Διαλόγου, κάτω από το σχόλιο αυτό πατάτε **Reply/ Απάντηση**, πληκτρολογείτε το σχόλιό σας στο πεδίο **Message/ Μήνυμα** και επιλέγετε **Post to forum/ Ανάρτηση στο forum**.

4. Εάν επιθυμείτε να παρακολουθείτε τον διάλογο

Απλά μπαίνετε στο Forum Διαλόγου που σας ενδιαφέρει και παρακολουθείτε τη συζήτηση.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Απευθύνεται σε:

Εκπαιδευτικούς που εργάζονται ή πρόκειται να εργαστούν σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας καθώς και σε ΙΕΚ, ΚΔΒΜ, επίσης σε εκπαιδευτικούς της Δ/θμιας Εκπαίδευσης που θεωρούν το θέμα των σχέσεων ως μια σημαντική διάσταση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και θα ήθελαν να συμμετάσχουν σ' αυτό το διάλογο μεταφέροντας την εμπειρία τους.

Λίγα λόγια για τις συντονίστριες:

Η **Μαρία Καγιαβή** είναι εκπαιδευτικός και πιστοποιημένη εκπαιδύτρια ενηλίκων. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και υποψήφια διδάκτορας του ΕΑΠ στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, με κατεύθυνση την αισθητική εμπειρία και τη μετασχηματίζουσα εκπαίδευση. Από το 1987 εργάζεται στην τυπική - μέση εκπαίδευση και από το 2004 απασχολείται στην εκπαίδευση ενηλίκων και κυρίως στα σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ως εκπαιδευτικός, ενώ από το 2010 έως το 2013 έχει ασκήσει καθήκοντα διευθυντή στο 1ο ΣΔΕ Κορυδαλλού. Σήμερα εργάζεται ως εκπαιδύτρια Ενηλίκων σε δημόσιο ΙΕΚ. Το 2012-2013 και 2014-15 εργάστηκε ως Μέλος επιτροπής παρακολούθησης και στήριξης εκπαιδευτικού έργου στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας Στερεάς Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου. Έχει συμμετάσχει ως εκπαιδύτρια σε επιμορφώσεις προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας (στα ΠΕΚ, επιμόρφωση για τα project κλπ.), για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΙΔΕΚΕ), καθώς και σε προγράμματα για την τρίτη ηλικία. Έχει ακόμα συντονίσει πλήθος βιωματικών εργαστηρίων για διάφορους φορείς όπως η Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων της οποίας είναι μέλος- διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κλπ και έχει συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και την ΑΣΟΕ, στο κομμάτι της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. Συμμετείχε στην ελληνική ομάδα του ευρωπαϊκού προγράμματος Grundtvig με τίτλο «ARTiT» και ως επιμορφώτρια στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση μέσα από την τέχνη» του Οργανισμού NEON, σε συνεργασία με την Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων, για τα οποία και έγραψε εκπαιδευτικό υλικό.

Η **Χρύσα Μάνθου** είναι εκπαιδευτικός με διδακτορικό δίπλωμα σε θέμα που άπτεται του πεδίου της εκπαίδευσης ενηλίκων «Η εκμάθηση της πρώτης ανάγνωσης και γραφής σε ενήλικους οργανικά και λειτουργικά αναλφάβητους». Από το 1979 έως το 2003 εργάστηκε στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από το 2003 έως και το 2010 ήταν Διευθύντρια του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Ιωαννίνων. Εργάστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης στο ΤΕΙ Ηπείρου (2002-2004) και ως μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο(2010-2013). Το 2012-2013 και 2014-15 εργάστηκε ως Μέλος επιτροπής παρακολούθησης και στήριξης

εκπαιδευτικού έργου στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας Δυτικής Ελλάδας και Ηπείρου. Σήμερα εργάζεται ως εκπαιδύτρια Ενηλίκων σε επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών για Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα κυρίως αφορούν τα ΣΔΕ και εργασίες της έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Είναι μέλος της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Το σκεπτικό του θέματος:

Πολλοί θεωρητικοί εστιάζουν στις σχέσεις και εισηγούνται ότι τα άτομα μαθαίνουν δια μέσου των σχέσεων με τους άλλους. Αυτού του τύπου η μάθηση γίνεται μία πορεία στην οποία τα άτομα συνδεδεμένα με τους άλλους μετακινούνται σε μια καλύτερη κατανόηση του εαυτού τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του ενήλικου εκπαιδευόμενου και το ρόλο του στην εκπαιδευτική διαδικασία (διαθέτει γνώσεις και εμπειρία, συμμετέχει στην εκπαιδευτική διαδικασία με δεδομένες προθέσεις και προσδοκίες, έχει διαμορφώσει προσωπικούς τρόπους μάθησης επιθυμεί και επιδιώκει τον αυτοκαθορισμό του, βρίσκεται σε εξελισσόμενη διεργασία ανάπτυξης), οι προϋποθέσεις που ευνοούν την αποτελεσματική μάθηση είναι: ο εθελοντικός της χαρακτήρας, η αποσαφήνιση των εκπαιδευτικών στόχων, η καλή οργάνωση του εκπαιδευτικού προγράμματος, το περιεχόμενο να έχει άμεση σχέση με τις ανάγκες και τις εμπειρίες των εκπαιδευομένων, να λαμβάνονται υπόψη οι προτιμώμενοι τρόποι μάθησης (εξατομικευμένη διδασκαλία), ενθάρρυνση της ενεργητικής συμμετοχής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, διερεύνηση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν στη μάθηση και διαμόρφωση μαθησιακού κλίματος που χαρακτηρίζεται από ουσιαστική επικοινωνία, συνεργατικό πνεύμα και αμοιβαίο σεβασμό (σελ 87-91, τόμος Α' ΕΑΠ).

Η συζήτησή μας στην παρούσα φάση θα επικεντρωθεί στην τελευταία προϋπόθεση, στη διαμόρφωση μαθησιακού κλίματος σε μια σχολική μονάδα. (π.χ. ΣΔΕ, ΙΕΚ,ΚΔΒΜ, τυπική εκπ/ση) που για να επιτευχθεί θα πρέπει να καλλιεργούνται αμφίδρομες σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων, οι οποίες να χαρακτηρίζονται από ειλικρίνεια, σεβασμό, αποδοχή, σχέσεις συνεργασίας, και εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων και όπου ο εκπαιδευτής θα λειτουργεί ως συντονιστής και εμπνευστής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με το θέμα αυτό έχουν ασχοληθεί σπουδαίοι θεωρητικοί της εκπαίδευσης ενηλίκων, διατυπώνοντας ενδιαφέρουσες θεωρίες.

Έτσι, για τον Knowles (1970, 1975) μία από τις εκπαιδευτικές πρακτικές που προκύπτουν από τις βασικές παραδοχές της ανδραγωγικής αναφορικά με τη μάθηση ενηλίκων είναι το μαθησιακό κλίμα που χαρακτηρίζεται από τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεπίδραση διδασκόντων – διδασκομένων, την ελευθερία της έκφρασης, την ευρύτητα της αναζήτησης, τη φιλικότητα (σελ 64, τόμος Α' ΕΑΠ).

Για τον Φρέιρε (1977) κύριο ρόλο στη μαθησιακή διεργασία κατέχει η διαλογική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων.

Για τον Jarvis ο εκπαιδευτής ενηλίκων πέρα από τις ειδικές γνώσεις πρέπει να διαθέτει κοινωνικές ικανότητες για να μπορεί να κατανοεί σε βάθος τους συμμετέχοντες, να τους ενισχύει την αυτενέργεια, να διευκολύνει τη διεργασία του αυτοπροορισμού τους. «Ο ρόλος του εκπαιδευτή και οι εκπαιδευτικές μέθοδοι που χρησιμοποιεί δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να υπονομεύουν την αξιοπρέπεια και την ανθρώπινη υπόσταση των εκπαιδευομένων, αλλά πρέπει να στοχεύουν στην ενίσχυσή τους (Jarvis, 2004, σ.155) (στο Τόμος Α ΕΑΠ Κεφάλαιο 2ο, σελ. 75). Για τον Jarvis ο εκπαιδευτής ενηλίκων θα πρέπει να είναι πάνω απ' όλα άνθρωπος να νοιάζεται τους ανθρώπους.

Ο Brookfield (2005) εστιάζει στις αρχικές ιδέες του Φουκώ σχετικά με τις διαπροσωπικές σχέσεις των ατόμων όπως μεταξύ δάσκαλου και μαθητή ή μεταξύ μαθητών σε μια ευρύτερη κοινωνική δομή.

Ο Illeris (Illeris 2009) στις τρεις διαστάσεις που αναφέρει για την διεργασία της μάθησης περιλαμβάνει εκτός από το περιεχόμενο και τη συναισθηματική διάσταση η οποία αφορά τη συναισθηματική εμπλοκή των εκπαιδευομένων στη διάρκεια της μαθησιακής διεργασίας (αυτό σημαίνει αισθήματα, συναισθήματα, υποκίνηση από τον εκπαιδευτικό άρα ανάπτυξη σχέσης και αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευτικό) αλλά και το πλαίσιο μέσα στο οποίο συντελείται η μάθηση (ο τρόπος που διοικείται το σχολείο, οι σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και πόσο αυτό επηρεάζει τις σχέσεις τους με τους μαθητές).

Για τα παραπάνω ο εκπαιδευτής ενηλίκων σύμφωνα με τον Κόκκο (2005, σελ. 122-123) πρέπει να διαθέτει τα παρακάτω: να νοιάζεται και να αποδέχεται τους εκπαιδευόμενους, να επικοινωνεί ουσιαστικά μαζί τους, να συντονίζει και να οργανώνει την ομάδα, να προσδιορίζει το περιεχόμενο των διδακτικών ενοτήτων και το διδακτικό υλικό, να εφαρμόζει ευέλικτα μεγάλο φάσμα εκπαιδευτικών τεχνικών, να συνδέει το περιεχόμενο της εκπαίδευσης με τις συνθήκες της τοπικής κοινωνίας και της αγοράς εργασίας, να έχει αυτογνωσία και να αυτοαξιολογείται και αυτοαναπτύσσεται. Συμπερασματικά, ο εκπαιδευτής ενηλίκων πρέπει να διαθέτει «γνώση της εκπαιδευτικής διεργασίας, κατάλληλη νοοτροπία και στάση, καθώς και εκπαιδευτικές και προσωπικές ικανότητες» (Jarvis, 2004, σ. 158).

Γιατί η διδασκαλία δεν είναι μόνο περιεχόμενο, τεχνικές και εργαλεία αλλά και σχέσεις και διαδικασία ανταλλαγής εμπειρίας και αυτό είναι που διαφοροποιεί το ρόλο του εκπαιδευτή ενηλίκων. Απαιτεί επικοινωνία, φιλικότητα, ενθάρρυνση, ευγένεια για να νοιώσουν οι άνθρωποι ασφάλεια και αυτοπεποίθηση και για να αναπτυχθεί η παιδαγωγική σχέση.

Επιστρέψτε στα «Θέματα για συζήτηση» που υπάρχουν στην αρχή αυτού του κειμένου και λάβετε μέρος στο Διάλογο!